

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETO (AÑO) XLVII (41)

Štev. (No.) 46

BUENOS AIRES

24. novembra 1988

Pluralizem: kakšen?

Dalj časa se v Sloveniji že govorí o pluralizmu. Ko beremo te izraze v slovenski politični emigraciji, si pod tem predstavljamo nekaj, kar je na Zahodu popolnoma naravno, namreč popolno politično svobodo.

A v Sloveniji stvar ni tako preprosta in jasna, oziroma kakor bi si mi želeli. Tam namreč obstaja več vrst pluralizma: odvisno je, kdo o tem govori.

Če govorí predsednik slovenske partije Milan Kučan, je zanj to le pluralizem mnenj. To pa je nekaj čisto drugačnega. Pomeni namreč, da bi se lahko v partiji sami izoblikovalo več mnenj, oziroma v naj slabšem slučaju v notranjosti SZDL (kjer ima partija po ustavi vso oblast). Morda bi dopustili še pluralizem mnenj v literaturi, na noben način pa to ne pomeni, da bi v politiki delovala še kakšna struja, kaj šele stranka, mimo stroga kontrolirane Partije.

Če omenja ta izraz predsednik SZDL Smole ali kdo drug od opozicijev, članov SZDL, govorí dejansko o političnem pluralizmu. Pa tudi to ni tisto, kar si mi pod tem predstavljamo. Tu sicer dopuščajo pluralizem v SZDL tudi v političnih zadevah, morda bi dopustili tudi, da bi SZDL prevzela vlogo quasi-politične opozicije partiji, ki bi tako „stopila z oblasti“ in prepustila vlogo SZDL, ki pa je, kot smo že dejali, le nekako OF, zakrivača dejanske vodilne silo v njej — partijo. Če takemu političnemu pluralistu omeniš stranke, pravi, da bi tako nastale spet vse zlorabe strankarskega sistema in da so oni dalje od tega v nekaki „civilni“ družbi, kar je izraz nestrankarskega vladanja celotne družbe (seveda pre-

ko edine stranke, partie, a tega ne povedo).

Imamo pa tudi nekatere mislece in demokrate, ki pa zahtevajo doma pravi večstrankarski sistem, čeprav je ta izraz doma še vedno sam bognasvaruj. Samo ti hočejo v resnici to, kar zahteva politična emigracija oziroma ves svobodni zahodni svet.

Tu si moramo biti na jasnem. Seveda podpiramo vsakega od teh „pluralizmov“. Gotovo smo za pluralizem mnenj — naj prihajajo naše knjige in časopisi v Sloveniji, kjer jih lahko bere vsak brez dovoljenja Notranje uprave, naj se sliši naše mnenje preko radia in TV! A to še zdajka ni dovolj. Tudi podpiramo, da naj se ustvari še kaka druga stranka, pa čeprav je to SZDL v okviru nekake pomljene partije. Vsa pravico imajo.

A tudi to bi bilo le pesek v oči; saj bi ostala dejansko partija pod drugim imenom, drugim vodstvom in drugimi gesli dejansko še vedno na oblasti.

Edino pravično in poštano, edino prverno človekovim pravicam in dostenjanju je še vedno demokracija — brez pridevkov, ker trenutno navzliec vsem napakam in nedostatkom predstavlja večstrankarski pluralizem, brez omejitve strank na „milostno dovoljene“ ali ne. Edino to je sprejemljivo za našo politično emigracijo, to je cilj našega delovanja. In — hvala Bogu — to je tudi cilj nekaterih dobromislenih in resničnih demokratov v Sloveniji, ki se ne dajo zaplesti od mentalitete OF in partijskih poskusov, da ostanejo na oblasti na kakšenkoli način.

Tine Džebeljak ml.

POŠILJA VINKO LEVSTIK

Zadnje novice s teleksa

PRIPRAVLJAJO USTANOVITEV NOVE STRANKE

Slovenska demokratska zveza počasi dobiva podobo. Drugi zbor slovenskih kulturnih delavcev, ki je zasedal v torek in sredo, 15. in 16. novembra v Ljubljani in ki je letos ustanovljena ustanova demokratičnega zborovanja slovenskih razumnikov, je med ostalimi novostmi spregel tudi pobudo dr. Dimitrija Rupla, da se dosedanji Odbor za pravico preimenuje v Ustavni odbor Slovenske demokratske zveze in se tako prične z resničnimi pripravami za novo ustanovitev.

Najbolj je pri tem razveseljujoče to, da vsi, ki pri razpravah v zvezi s tem sodelujejo, javno govorijo o ustanovitvi stranke. Precej časa se je razpravljalo o tem, kako naj bi se ta opozicijiska, precej idejno razlikujuča se organizacija imenovala. Dr. Rupel je vanjo nekako hotel včlaniti le izobražence, da bi tako nazorno pokazal, da Slovenska demokratska zveza deluje s stališč razuma proti doktrini komunizma. O tem, ali je komunistična doktrina v stanju spopasti se z znanstvenimi argumenti pač ne kaže izgubljati besed. Tako se je porodila zamisel o ustanovitvi zveze ali organizaciji razumnikov, ki bi znotraj slovenskega političnega prostora oponirala, s tem pa konkurirala partiji. Tak je bil začetek, taka je bila Ruplova zamisel.

Seveda je takoj povedal svoje Beograd in to označil kot zametek nove stranke. Tako so se na več posvetih zbrali intelektualci najrazličnejših svetovnonazorskih usmeritev in ugotovljali, kakšne bi bile možnosti za tak korak. Smoletova Socialistična zveza je celo prevzela organizacijo teh posvetov, na katerih

so sodelovali komunistični filozofi kot Vojan Rus, zmerni komunistični družboslovci kot Zdenko Roter, režimski zgodovinarji tipa Janko Pleterski in zgodovinarji bolj znanstvene usmeritve, tipa Bogo Grafenauer, pisatelji in teologi kakršna sta dr. Anton Stres in škof Vekoslav Grmič. Družina zelo pisanih življenjskih in delovnih poti. Ti govorovi so kasneje nekako zamrli, ker je moral Smole v Beogradu poslušati očitke, da pod svojo streho ustanavlja nove stranke in s tem v Sloveniji uvaja zamekte večstrankarskega sistema, ki s socialistično demokracijo nima ničesar skupnega.

In kakor so se pri Odboru za varstvo človekovih pravic zbrali vsi demokratični misleči Slovenci, je menil dr. Rupel, da bi po istem zgledu mogli ustanoviti Zvezzo razuma proti metodam partije in kot opozicijo partiji. Organizacija naj bi se imenovala na primer Demokratična zveza razuma. Zdaj, na zboru kulturnih delavcev je imel še bolj določno idejo: Slovenska demokratična zveza. Malo neverjetno gledejano na to celo v Sloveniji: češ, bo uspelo? Beograd se že oglaša in 16. nov. je bilo rečeno, da upajo, da bo slovensko vodstvo ta „pogubni proces“ zaustavilo, ker da to vodi v več strankarstvo...

Medtem živiljenje v Sloveniji teče svojo pot, dogodki se odvijajo bliskovito. Odbor je zagrozil z državljansko nepokorščino, če bodo štirje obsojeni morali zares v zapor, za kar so že dobili vabila.

Predsedstvo Slovenije pa je, kot so uradno formulirali: Na predlog predsedstva slovenske partije in razpoloženje v javnosti, dalo pobudo predsedstvu Jugoslavije, da četverico ob državnem prazniku 29. novembra pomilosti.

Čas je žrtve dajal, mi smo prekrili spomin

Ob prazniku vseh svetih ali — ob dnevu mrtev, prvega novembra 1988, ob 17.05 so „nekateri nekdanji borci“ na ljubljanskih Žalah, na zeleni jasi, obdani s pokončnimi in ponosnimi smrekami, za obzidjem, kjer se staro pokopališče izroča isti usodi z novim, položili žalni venec z zelenjem in rdečimi nageljini v sredi; od njega so se sporocilno vili štirje široki črni trakovi z napisom: Njim, ki so brez pravice — do javnega spomina, ter Žrtvam stalinizma — in naših zmot. Ob napovedanem času (17.00) še ni bilo videti, da se bo kaj rodilo. Razgrnil je list papirja pred seboj... Segment naše preteklosti, na katerega smo malo ali nič ponosni, smo prekrili s črnim prtom skrivenosti, da bi ga čim pozneje odstrili, ali nikdar. Toda zgodovini ni mogoče ubegati in nič za večno skriti. Zasleduje nas in postavlja vprašanja, na katera si človek odgovora ne ve. Ve samo, da ima pravico živeti in da mu te pravice ne daje nobena oblast. Zato mu je ona tudi ne more odvzeti. To je pravica, ki jo človeku daja stvarstvo kot zemaljskemu bitju. Ta človekova pravica ni samo naravna, je sveta, je svetost sama, svetost življenja in svetost smrti. Človek, ki vanjo ne veruje, ni svoboden.

Mož, odet v dolg plašč, je pri teh besedah za hip oblast, potem pa je nadaljeval s pesniškimi verzi:

„Svobodi, čudežni vrednoti,
po Krstu smo Ime ji vzeli,
ko malo smo za njo skrbeli;
pristrigli mi smo ji peroti,
da dalj ne zmore v svojem letu

in ne višin kot prej...
Svoboda, tisoč drobenih stvari,
rojena solza iz krvi,
izgovorjena radošnost kot Mati.
Njej morali smo darovati —
tolazimo si vest — Pilati!
Naj manj zato srce skeli.“

V molku globokem se je talila pesničeva misel. Človeški obroč sem dočuteval, kot da se nekaj težkega vali nanj; vame se je zapodila misel: Samo tisti, kdo spoštuje mrtve, lahko utruje prijateljstvo živih.

Večer tone v mrak noči. K vencu je stopila žena v črnini. Časnikarka in publicistka — je završalo v obraču... „Viri iusti tolluntur et nemo (Nadaljevanje na 2. str.)

Manifestacije

V soboto, 19. novembra je bila ogromna manifestacija v Beogradu, ki je privabilo nad pol milijona Srbov in o kateri so pisali vsi svetovni časopisi. Na njej je bil glavna oseba Milošević, ki je zatrjeval, da morajo Srbi na vsak način dobiti nazaj Kosovo, čemur so prizervalno vzlikali manifestanti.

Opisoval je „režim terorja“, ki ga izvajajo Albanci na Kosovem nad Srbi in Črno goro. Vzlikal je, da „ni več časa za pritožbe, ampak za borbo“. Dejal je, da „bomo zmagali to bitko za Kosovo, naj stane kar hoče, da bo Srbija spet enotna!“

Ko je neki govornik obtoljil predsednika SRS Janeza Stanovnika in predsednika SZDL Jožeta Smoleta, da sta javno dejala Srbiji sovražne izjave, ju je zbrana množica izživjigala. Pri tem gre za izjave „očeta slovenskega naroda“, kot pravijo Stanovniku, ki je med svojim nedavnim obiskom v Washingtonu dejal:

„Če hočemo izboljšati ekonomijo, moramo imeti privatna in svobodna podjetja. To zahteva popolni razvoj demokracije“. In je še dodal, da bi moral komunistična partija zapustiti oblast.

Istočasno pa so tudi Albanci na Kosovem priredili svoje zborovanje, kjer so protestirali, ker so bili njihovi vodilni člani partije in vlade prisiljeni k odstopu.

Manifestacija v Ljubljani

Odbor za varstvo človekovih pravic — svobodni, ne tisti od SZDL — je sklical vse demokratične Slovence na veliko zborovanje na Trgu revolucije za pondeljek 21. novembra (ne 19., kot je bilo prej označeno), da slovenska manifestacija ne bi sovpadla z beograjsko. Namen tega zborovanja je manifestacija za suverenost in spoštovanje človekovih pravic.

Ta dan so izbrali, ker bi moral tega dne štirje obsojeni J. Z. T. in B. oditi v zapor. To pa je slabo odjeknilo med Slovenci. O zahtevah slovenske skupščine in predsedstva je govorila v novicah s teleksa. Dobili pa smo tudi izjavno društvo, ki včlanjuje vse slovenske igralce; ti so uradno izjavili, da v primeru, če obsojeni gredo v zapor, noben igralec v pondeljek 21. nov. ne bo nastopil na odru ali v televizi.

na vojaško tožilstvo v Beogradu pričo proti odgovornemu uredniku „Nardne armije“, ker je širil lažnjiva poročila o razmerah v Sloveniji in sicer pod naslovom „Nove skrupulzne špekulacije“, v katerih napada slovensko sodstvo.

Sedaj se je prvji v jugoslovanski zgodovini zgodilo, da se je urednik uradnega glasila jugoslovanske armade znašel pred prijavo, ki ga obtožuje, da s pomočjo svojega tiska goji sovražstvo med narodi, ki živijo v Jugoslaviji.

O Slovencih še pišejo...

„Ost-Dienst“ je brošura, ki izhaja v Hamburgu. V septembrski številki je poročala o vojaškem sodstvu v Sloveniji in Jugoslaviji. Med drugim opisuje tudi primer slovenskega vojaka Toneta Bogataja, katerega je vojaška policija arretirala in ga izročila vojaški organizaciji KOS. Njegov tovariš ga je namreč obdolžil, da je med moštrom širil „sovražno propagando“!

Bogataj naj bi izjavil — tako je priča trdila tudi pred sarajevskim vojaškim sodiščem —, da „se mora slovenski narod boriti za izstop iz zvezne Jugoslavije ter ustanoviti lastno, samostojno državo, v kateri smejo živeti samo Slovenci.“ Bogataj naj bi trdil, da hoče jugoslovansko vodstvo uničiti Slovence in če hoče Slovenija doseči samostojnost, mora slabiti in ovirati delo jugoslovenske armade!

Vojaško sodišče je priči verjelo in Bogataja obsodilo na leto dni ječe — kar je spričo tako močnih otožb sorazmerno majhna kazen.

Leto dni po prestanem obveznem vojaškem roku pa je ta tovariš postal resnico. Priznal je, da ga je organizacija KOS nagovarjala in končno pridobil, da je Bogataja izigraval. Ko je dosegel svoj namen, je pred sodiščem prisegel, da so omenjene izjave resnične, čeprav jih Bogataj dejansko ni nikdar izrekel! Ob tej priloki je priča celo trdila, da je Bogataj grozil, da bodo Slovenci v Sloveniji pobili vse ne-Slovence, jih vrgli v skupno jamo in iz njih naredili umetno gnojilo za slovenska polja!! Ko je javno priznal, da so vse izjave neresnične, je

omenjena „priča“ izginil čez bližnjo avstrijsko mejo, ker se je bal, da ne bi prišel pred vojaško sodišče, ker naj bi izdal „vojaško tajnost“

Vojaški proces proti Bogataju pa v resnici ni veljal njemu, temveč liberalnim politikom v Sloveniji. Dejstvo, da je Bogataj pred nastopom služenja vojaškega roka imel zvezne s slovensko opozicijo ter da je njegov oče slovenski funkcionar, naj bi bil namreč že zadosten dokaz, da se za reformističnimi načrti slovenskih komunistov dejansko skriva prava „protijugoslovensko nastrojenje na kontrarevolucijo“.

Ta vojaška intriga jugoslovanske armade pa naj bi razburila Slovenca Mitjo Ribičiča, starega Titovega partizana in nekdanjega slovenskega notranjega ministra, ki naj bi dejal: „V naši vojaški obstajajo sile, katere je treba strožje nadzorovati!“ Beograjska „Narodna armija“, ki je glasilo armade, mu je kaj hitro odgovorila, češ da „Ribičič ščiti vse, ki širijo nacionalizem in fašistična gesla.“ Po mnenju jugoslovanske armade spada torej tudi tako pomembni slovenski funkcionar, kakor je Ribičič, med tiste slovenske politike, katere je glavno jugoslovansko vojaško sodišče že v začetku letosnjega leta obdolžilo, da že več ne morejo ali pa celo nočajo narediti red v nemirni Sloveniji, ker naj bi bili že tudi oni sami prežeti z idejo separatizma.

Brošura „Ost-Dienst“ podrobno poroča tudi o obsodbi Janše, Tasića in Borštnerja ter o silovitih demonstracijah Slovencev. V zadnjem komentarju pa piše pod naslovom „Zastritev v Jugoslaviji“, — da se je odvetnik vojaškega sodišča v Ljubljani, polkovnik Živko Mazić, pritožil v Beograd, da so zgoraj omenjeni Slovenci dobili prenizko kazen. V slovenskih krogih je zato nastalo veliko ogroženje. Ljubljanski državni tožilec Boris Stadler je zato vložil

Slike s poti

Razglednica z Bleda

Prekrasno jutro na Bledu. Včeraj je deževalo in umito nebo nam predstavi razkošje lepot tega „nebeškega kinča“ v vsej prostranstvi. Potuje se je že nagnilo in glavni val turistov je odšel. Oni, pa tudi mi, ki smo zrasli zunaj domovine, identificiramo Slovenijo z Bledom. V vsakem turističnem vodiču bleščita „okolšna raja“, kot poje naš veliki Prešeren. Po pregorovu: Konec dober - vse dobro, smo si tudi mi za zaključek romanja po Sloveniji prihranili gorejski kot.

Ob obali se pozibava troje čolnov in nas vabi k Mariji na Otok. Ko se nam pridružita še dva angleška para, odrinemo. Cerkev in okolica je lepo obnovljena; sicer je zdaj v glavnem muzej za žegnansko nedeljo pa le služi bogoslužju, in seveda za poroke. Okolje je res edinstveno; kateri par bi si ne želel tu skleniti zakona? Čolnar razlagata star običaj, po katerem mora ženin nesti nevesto čez vseh 99 stopnic, kolikor jih je od obrežja do cerkvice. „No, priče mi lahko pomagajo,“ hudomušno pomžkne. Se mi zdi, da kar vsi potrebujejo pomoč... Prošnji zvonček

ČAS JE ŽRTVE DAJAL.

(Nad s 1. str.)

considerat: a facie iniquitatis sublatus est iustus: et in Sion habitatio eius in pace factus est locus eius in Sion habitatio eius. Et erit in pace memoria eius“ (Odstranili so pravične može in nihče se jih ne spominja; po krivici odstranjen, čeprav pravilen, v njegov mir je pripravljen prostor na Sionu — in njegovu bivališče je na Sionu. V miru bo spomin nanj).

Tako so odpevali kristjani, menihi, duhovniki ob smrti pravičnega, Boga vdanega. Mrtve spoštovati in se jih spominjati! Mar ni to edini način, da v sebi utrdimo čut za umiljenje z živimi? Čemu bi jih sovražili? Ali ni grenka resnica, ki jo je zapisal Jovan Dučić (Blago cara Radovana): „Ljudje, ki sovražijo, so najprej noreci, potem strahopetci, nikdar pa heroji!“

Svetostni molk prekine suhljati mož, publicist, kulturni delavec, pristopi k vencu in plamenicam, ki ga obkrožajo. S slabotnim glasom izspreče: „Državljanjska vojna budi s tem končana in ti trenutki naj bodo začetek njenega konca!“ Pri vencu, ki je postajal že odrski kraj nastopajočih, ga je zamenjala mlađa žena — „pisateljica, kulturna delavka, publicistka“, je zavrsalo iz obroča.

„Ko smo pred leti nekateri začeli govoriti in pisati o narodni spravi in obelisku, si najbrž z mano vrednihce ni mogel predstavljati, da bomo relativno hitro prišli do tega, ko se prvičlahko spomnimo — in to javno spomnimo! Žrtev revolucije, žrtev boljševizma. Oblast bi lahko to srečanje prepovedala, pa ga ni. Mogoče je to znak, da tudi ona počasi razumeva, kaj je to pieteta do mrtvih, kaj je to nacionalna tragedija, kaj je to sprava s smrtoj, sprava z zgodovino, kaj je to narodna sprava. Ker nimamo dostopa do grobov in do grobišč, smo se nekateri nekdanji borci in kulturni delavci domenili, da naredimo takšen shod (provizorij). Ne glede na to, ali bo še kdaj kdo vabil na to srečanje prvega novembra, sem prepričana, da se bodo od zdaj naprej ta srečanja dogajala sama in spontano, zakaj na simbolni ravni je nocoj, s tem trenutkom, sprava z mrtvimi narejena. Naj jim bo lahko zemlja!“

Spomin, žalosten, kot je zemlja grobna, mi je navrgel misel na „Knjigo, ki noč biti requiem“. Ko bi bil Bojan Štih še živ, bi se njegova beseda slišala daleč naokrog. Tako je bilo le nekaj pesnikov in pisateljev, zagrnjenih v molk, morda pa je ta najzgorovnejši spomin na tiste kulturne delavce, ki so po vojni morali presedeti v ječah dneve, tedne, mesec in leta — zaradi ništra.

K vencu je pristopil duhovnik, poseten molk z obraščeno brado. Prodoren je bil njegov glas... „Bil sem

veselo klenka in nosi naše želje v nebo, saj jih imamo toliko!“

Ko se vračamo, smo vsi sijajne volje; kar nas govorja angleško, smo se že spoprijateljili z Angleži in kar mimogrede rešili tudi malvinški problem. Vsi se strinjam, da otoki pripadajo Argentini, obsojamo pa tudi vsako vojno. Ker so bili Angleži pred tednom v Benetkah, kjer „gondolieri“ potnikom tudi katero zapojejo, povabijo tudi našega kranjskega Janeza, naj eno dvigne. Brani se, češ da tukaj ni te navade. V tem mi šine misel: trije Slovenci smo, pa še po glasovih se ujemamo; dejmo, pa eno zapojmo. „Bomo pa mi zapeli in sicer pesem prav o tem jezeru,“ pravim Angležem. In je začnila Po jezeru blizu Triglava, da je odmevalo do grajskih pečin. Angleži nam očarani zatrjujejo, da bodo današnje doživetje z blejskega jezera odnesli kot najlepši spomin iz Slovenije. „Ja, od kje pa ste, da ste takole korajni in fejst pevci?“ je ves presenečen čolnar. „Iz Argentine in po 43 letih smo zdaj prvič v domovini.“ „Dobr ste!“ nas po gorejsko pohvali, v tem pa čoln že trči ob obalo.

(Nadaljevanje na 4. str.)

skupaj s tistimi vrnjenimi iz Vetrinj pri Celovcu, z njimi sem bil v mnogih sobah škofjeloškega gradu in škofovih zavodov v Šentvidu. Imel sem priložnost spoznati razne fante in može. Bilo je med njimi veliko svetosti, morda tudi kakšna barabija, toda veliko več svetosti. Kaj kmalu teh ni bilo več v življenju. Toda, rečem vam, v srcu ne smemo nositi nobene trpkosti, ne zagrenjenosti, še manj pa sovrašča. Za kristjana prav gotovo ne! Zato pa tisti, ki je veren in zna moliti očenaš, naj ga z manjmolni za vse, ki so padli v revoluciji in so pokopani bodisi tu v Ljubljani ali kjerkoli v domovini...“

Iz živega obroča se je sprostila v en odmevoč glas Gospodova molitev. Videl sem jih, ki niso premikali ustnic, toda spoštljivo so spremljali to našo krščansko prepričanost in ubranost. Pretresljiva molitvena serenada, prinašala je kanček blaženosti v tisto večerno uro. Duhovnik je sklenil molitev z vzlikom: Gospod, daj jim večni pokoj, večna luč naj jim sveti, naj počivajo v miru!

Tik ob svoji ramzi zaslil polglasno šepeta: Ali velja ta komemoracija tudi za informbirojevske žrtve, tiste na Golem otoku? Obrnem se. Mlad mož je čakal odgovor. Tisti, ki je o svobodi govoril, mu je pojasnil: Tudi. Tudi zanje in še za druge... K vencu je spet pristopil govornik in pojasnil:

„Pravkar smo zmolili za tiste, ki ležijo v grobiščih Kočevskega Roga. Rad bi vas opomnil, da se v tej komemoraciji spominjam vseh, ki so ostali brez pravice do zaznamovanih grobov: za žrtve povojskih procesov, kot je bil Nagodetov, za žrtve dachavskih procesov, za žrtve, ki so ostale na Golem otoku.“

Mlad mož, ki je prej spraševal, je stopil iz obroča, jokaje se je bližal vencu: Tudi mojega očeta je pobrala na Golem otoku, tudi on je žrtev...

Oglasila se je pesem LIPA ZELENELA JE, TAM V DIŠECEM GAJU... Presenetljivo otočno je odmevala. Sveče so dogorevale, redčil se je obroč ljudi. Še po poti domov sem zbrano in obrano molil zanje rožni venec. V svoji sobici — tudi jaz imam svojo sobico — sem prebral Štihovo pripoved, najkrajšo iz vojnih let:

„Po ulicah mesta na osvobojenem ozemlju je kolovratil močno okajen pesnik, kipar in bohem. Bila je lepa mesečna noč. Brez oblaka in polna zvezd. A bohem je tudi videl repatico in jo pozdravil z besedami: ‘Večna luč naj nam sveti.’ Vsem, ki jih je v tej noči srečal, je salutiral, obenem pa politično pel: ‘Iz krvi rdeče mladih partizanov zraste nova čaršija...’“

Iz krvi rdeče vseh žrtev vojnega nasilja! In kaj sedaj? Mrtvi ne poznajo sramu! In mi?

Jože Zadravec

Družina, št. 44, 18. novembra

Z ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Nenadoma je, kot po hudi nevihtni, zavladal mir. Čeprav vemo, da je zasen, si je marsikdo globoko oddahnil. Železnice vozijo kot po navadi (to je, vozijo slabo, a vozijo); poštarji raznašajo pisma; dà se govoriti, kolikor toliko, po telefonu; z bencinom ni problema... Koliko časa bo to trajalo? Medtem se že zbirajo novi oblaki na obzoru. Sedaj so na vrsti sodniški uslužbenci, izredno prizadeti v zadnjih mesecih v kupni vrednosti svojih plač. Če se ta teden zadeva ne uredi, bomo kmalu imeli nove stavke. Kaj pa pomeni stavka na področju sodne oblasti dobro ve le tisti, ki od blizu pozna administrativni kaos argentinske pravice. Imelo pa bo še poseben privok, ker morebitna stavka lahko preece prizadene bodoče volitve. Uslužbence volilnih sodišč so že pozvali, naj kljub težavam vestno delajo. Jasno: maj leta 1989 ni daleč, in vladi skomine. Gre torej za to, da ga liberalni volive prodijo v zbornici.

In Alsogaray? On se najbolj boji „polarizacije“, tistega običajnega pojava v argentinski politiki, po katerem ljudje volijo „enega“, da ne bi zmagal „drugi“. Tisti, ki se boje peronizma, bodo volili radikale, čeprav bolj simpatizirajo z liberalci. Enako tisti, ki sicer niso peronisti, hočejo vladko „kaznovati“, in bodo oddali svoj glas za Menema. Liberalci ne vedo dobro, kako to preprečiti, pa igrajo na levo in desno. Zato je te dni poslanec Clérici, medtem ko je ves svet dokazoval, da so resnični dogovori med liberalci in peronisti, zatrdil, da morajo liberalni volilci v zbornici oddati glas za Ansgelo.

Vendar Alsogaray računa še drugače. Pravijo, da po tistem želi peronistično zmago, zavedajoč se, da bo peronizem kaj težko uspel na vodstvu države. Po šestih letih ponesrečenega vladanja, in ko bodo ljudje razočarani nad peronizmom in bo še živ spomin na polomijo radikalov, bo nastopil trenutek liberalcev. Za radikali in peronisti bo v Argentini zavladal liberalni predsednik. Je to dejstvo ali le fantazija političnih opazovalcev? Odgovor je težak. Res pa je, da so stiki med liberalci in peronisti vedno bolj pogosti.

snica je, da si peronisti in liberalci

že nekaj časa mežikajo drug drugega. Vprašanje je, kaj lahko eni in drugi dobijo od te čudne povezave? S peronistične strani je odgovor jasen. Menem upa na zmago, a ve, da bo kaj težko dobil dovolj volivcev, da bi ga volilna zbornica potrdila za predsednika samo s peronističnimi glasovi. Potreboval bo pomoči. Hiter porast liberalnih glasov v zadnjih letih mu je zbudil skomine. Gre torej za to, da ga liberalni volive prodijo v zbornici.

In Alsogaray? On se najbolj boji „polarizacije“, tistega običajnega pojava v argentinski politiki, po katerem ljudje volijo „enega“, da ne bi zmagal „drugi“. Tisti, ki se boje peronizma, bodo volili radikale, čeprav bolj simpatizirajo z liberalci. Enako tisti, ki sicer niso peronisti, hočejo vladko „kaznovati“, in bodo oddali svoj glas za Menema. Liberalci ne vedo dobro, kako to preprečiti, pa igrajo na levo in desno. Zato je te dni poslanec Clérici, medtem ko je ves svet dokazoval, da so resnični dogovori med liberalci in peronisti, zatrdil, da morajo liberalni volilci v zbornici oddati glas za Ansgelo.

Vendar Alsogaray računa še drugače. Pravijo, da po tistem želi peronistično zmago, zavedajoč se, da bo peronizem kaj težko uspel na vodstvu države. Po šestih letih ponesrečenega vladanja, in ko bodo ljudje razočarani nad peronizmom in bo še živ spomin na polomijo radikalov, bo nastopil trenutek liberalcev. Za radikali in peronisti bo v Argentini zavladal liberalni predsednik. Je to dejstvo ali le fantazija političnih opazovalcev? Odgovor je težak. Res pa je, da so stiki med liberalci in peronisti vedno bolj pogosti.

FANTAZIJA IN REALIZEM

Ko že govorimo o fantazijah, dajmo še eno, o kateri se ne piše in se malo govorji. Pravijo, da je Menem Alsogaray naravnost ponudil gospodarski ministrstvo. Sam se na gospodarstvo kaj malo spozna (razen na osebno) in baje ne zaupava preveč nobenemu izmed peronistič-

nih gospodarstvenikov. V te govorce sicer ni da bi preveč verjeli, a zabeležimo jih „za bodoče čase“.

Medtem pa v radikalnih vrstah vlada čas realizma. Preteklo nedeljo so imeli notranje volitve v prestolnici in v provinci Buenos Aires. Povsod so izredno prepričljivo zmagale liste, ki jih je predstavilo strankino vodstvo. Opozicija v večini okrožij ni dosegljala niti 25% glasov za manjšinsko zastopstvo. Treba je priznati, da so v tem sedanje strankine oblasti zelo izvedene. Alfonsín se sicer direktno ne vtika v notranje volitve, a njegovi učenci kaj malo zaostajajo za učiteljem. Vodilne struje se raje povežejo med sabo proti manjšim izbruhom opozicije, kot da bi se vdajali krvavemu in riskiranemu notranjemu boju.

Nekaj podobnega skušajo uvesti tudi peronisti. Guverner Cafiero je moral osebno in krepko poseči te dni v delovanje stranke, da so končno, vsaj na višjem nivoju, peronisti benosarske province le mogli predstaviti enoto volilno listo. Gre za najtežje volilno okrožje, ki je bistveno za stranko, a obenem preplete no z notranjimi strujami in skupinami. Dosega sporazuma je dejansko prav čudež, čeprav bo na okrajnih in krajevnih področjih boj vzplamel, morda prav zaradi tega, še večjo silo. A začenkat je položaj rešen, in za zunanjji ugled je to najvažnejše. Peronistični veljaki se dobro zavajajo, kako prizori medsebojnega političnega klanja odbijajo „neodvisne“ volivce.

In prav vprašanje „neodvisnih“ volivcev ostaja še nerešeno, tako za radikale, kot za peroniste. Kot pri prejšnjih volitvah razne ankete kažejo, da tako Angeloza kot Menema presegajo procenti tistih, ki še ne vedo, koga bodo volili. In če upoštevamo, da je v Argentini voljenje obvezno, da običajno voli kakih 80% volilnih upravičencev, si lahko predstavljamo, da nikakor še ni rečena zadnja beseda, in ne bo rečena do trenutka, ko bodo zaključene volitve.

NOTRANJI MIR

Za „zunanji ugled“, pa tudi za bolj uspešno volilno kampanjo, so se pretekli teden sestali vodje peronističnega sindikalizma. Zadnje čase je bilo mnogo pozivov, da bi obnovili strankarsko sindikalno strukturo, ki je bila precej prizadeta vsled nesporazumov in osebnih interesov. Zlasti je odjeknil svoj čas v gremializmu pojav „obnoviteljskega“ peronizma. Po zadnjih volilnih rezultatih je jasno, da je pohod stare peronistične garde postal odločilen. Prišel je torej čas, da se položaj razjasni in da vsak ve, kje stoji.

A vodilni možje so pametno ugotovili, da v tem trenutku ni na mestu noben postopek „normalizacije“. Sedanje stanje naj še kar ostane takor je, vse do meseca maja prihodnjega leta, to je, do predsedniških volitev. Šele potem naj se sindikati spoprijejo in uredijo svoje notranje zadeve. „Zaradi ljubega miru“ in volilnega uspeha.

Zadevo notranjega miru je povezan tudi sestanek, ki ga je te dni imel glavni poveljnik vojske s predsednikom vrhovnega sodišča. General Cardi je pohitel na sodnijo, da se pozanima za stanje sodb kakim petnajstim generalom, ki so še zapleteni v postopke zaradi kršenja človekovih pravic v vsakem okolju več kot preveč.

In to je vse! Vse ostalo bi se potem odvijalo samostojno in ob kontroli javnosti. V svobodnem tisku in predvsem na svobodnih volitvah. Prej ko bo vodilna stranka to dovolila in omogočila, tem normalneje se bo ta zgodovinska sprememboda godila. Zdaj je za to trenutek — v nasprotju s primeru se bodo zame in sovraščvo potencirala, se zbudila še tista iz preteklosti, ki so zdaj poniknila v spravi — in potem nihče ne more vedeti, kako se bo odvijala naša prihodnost. Partija bi resnično dokončala in opravila svoje „zgodovinsko poslanstvo“, če

Za politični pluralizem

Če parafraziram znano geslo „Strah gre po Evropi - strah komunizma“, bi rekla: „Strah gre po Jugoslaviji - strah političnega pluralizma.“ Vendar je ta strah kakor je že v njej, pa je omejevan; najprej ZSMS (mimogrede: ali ni dovolj Zveza mladine? Ali pa še bolje: poleg Zveze socialistične mladine še druge mladinske zveze in organizacije!), nato še druge zveze: Kmečka zveza, Zveza demokratičnega razuma (v nastajanju), ki jo razumem kot Demokratično zvezo, itd. Nato bodo počasi nastale še druge zveze in organizacije!, svobodni sindikati... nastajale in izginjale, če ne bodo kos svojemu času in nalagom. In vedno, vsak hip pod budnim očesom civilne družbe.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Drobno gospodarstvo imenuje skupko malih podjetij, privatnih ali družbenih, v katerih ni zaposlenih več kot sto delavcev. In v tem drobnem gospodarstvu naj bi leta 2000 bilo zaposlenih okrog 250.000 delavcev. Leta 1986 jih je bilo 80.000. V drobno gospodarstvo niso všteta kmetijska podjetja.

LJUBLJANA — Cene v avgustu so se v Sloveniji podražile za 12,6 odstotka. V dvanajstih mesecih so cene poskocile za 194 odstotkov.

TOLMIN — Soška postroj naj bi se vrnila v Sočo in njene pritoke. Taka je želja tolminskih ribičev in zato so tudi začeli graditi valilnico, v kateri naj bi se letno zvalilo 300 tisoč mladic. Valilnica bo stala na potoku Vodivček.

NOVA GORICA — V kromberškem gradu so odprli retrospektivno razstavo del slikarja in grafika Rika Debenjaka, ki obsega obdobje 1943-1984. Na ogled so postavili 230 grafik, risb, olja in knjižne ilustracije. Razstava je ena najzgodnejših razstav, kar jih je javnost mogla videti z Debenjakovimi deli.

RAZDRTO — Avtocesta Fernetič-Razdrto je dobila svoj dokončni načrt. V njem naj bi bili načrtovalci izbrali neposeljene površine in obvarovali čim bolje divjad, izvirke vode ter obdelovalno zemljo. Tako naj bi končno avtocesta zahtevala za 23 km dolgo širipasovnico 161 hektarjev kmetijskih zemljišč in 107 hektarjev gozdnih površin. Vsekakor imajo nekateri, ki jih skrbe ekološki problemi, še precej pomislekov o tem načrtu.

LJUBLJANA — Učitelji in profesorji so se na sestanku sindikalne konference delavcev na srednjih šolah potevali za bolj enotne plače, ker imajo po raznih občinah različne plače. V juniju je razlika med enim in drugimi občinami dosegla tudi 50% razliko. Udeleženci so zahtevali večje odločanje sindikatov pri oblikovanju plač.

IDRIJA — Nov grb si je izdelala idrijska občina. V njem bo Merkur, idrijski grad, čipkarska obrt in seveda ne bo manjkal spomn na NOB. Prejnjega so bili pripravili pred desetimi leti, pa izgleda, da nekaterim ni bil pogodu.

KRANJSKA GORA — Most čez Pišnico je tako dotrajal, da so v pretekli poletni sezoni morali potniku prestopati, ker avtobusi niso smeli po njem. Potem so se zaklali, da morajo postaviti novega, betonskega v najkrajšem

MIRKO VASLE

Slovenci in šport

OLIMPIJSKE IGRE SEUL '88

Končale so se XXIV Olimpijske igre. Na splošno so veljale kot najboljše v zadnjih desetletjih. V Seulu so sodelovale najmočnejše športne velesile (edino Kuba ne). Od Montréala leta 1976 se to ni zgodilo zaradi političnih bojkotov. Na kratko bomo skušali opisati, kako so se odrezali slovenski športniki.

Komentar ne bo žal natančen zarali večnega problema te dežele — poštne stavke. Prejeli smo le delno časopisje iz Slovenije, nekaj novic pa smo posneli iz drugih revij (ZDA, Nemčija), ki so nam jih prinesli obiskovalci.

KOŠARKA: DVE SREBRNI

V košarki pri moških je Jugoslavija zasedla drugo mesto in s tem priborila srebrno kolajno. Pri ekipe je sodeloval košarkar ljubljanske Smelt Olimpije Jure Zdove, ki je bil določen vanjo tik pred odhodom. Jugoslovani so sijajno pričeli z zmago nad Sovjetsko zvezzo, nato pa počasi odpravili vse nasprotnike razen Puerto Rico, ki je Jugoslovane premagal za en koš.

V polfinalni tekmi so zmagali nad Avstrijo, v finalih pa se jim je Sovjetska zvezda oddolžila in jih zlahka premagala.

času. Zbrali so denar, lego in vsa potrebitna dovoljenja. Začeli so tudi z deli, a je od nekod prišel nov inšpektor in ukazal prenehati z deli. Tako pa do zmenjenega roka, 30. novembra, most še ne bo stal in se bojijo, da do naslednje sezone ne bi bil še uporaben. Most povezuje cesto Kranjska Gora - Vršič - Tolmin.

LJUBLJANA — Turizem tudi čuti posledice inflacije. Domačih gostov je bilo znatno manj, kot pa v istem času v lanskem letu. Zato pa je naraslo število tujih gostov, ne samo v procentih ampak v celotnem številu.

NEW YORK, ZDA — **Kipar Boštjan Putrik** je na Mednarodnem tekmovanju umetnikov prejel diplomu za kvaliteto svojih skulptur. Nagrado mu je podelila žirija, sestavljena iz predstavnikov štirih ameriških muzejev in galerij.

SOFIJA, Bolgarija — **Mednarodni kongres slavistov** je zasedal sedem dni v Sofiji, kjer so obravnavali jezikoslovena in literarnozgodovinska vprašanja. Na kongresu so bili predstavniki vseh slovenskih jezikov — razen slovenskega. Šestih slovenskih slavistov bi moral potovati, pa niso pravočasno zbrali sestev zanje. Zato se je pa iz Srbije udeležilo kongresa kar 27 slavistov.

LJUBLJANA — **Privatništvo** ali turistična obrat se vriva tudi med turistične agencije. Po zadnjih preverjanjih naj bi v Sloveniji bilo sedemnajst zasebnih turističnih agencij, ki ponujajo programe večjih agencij ter lastne. Začenja se tudi pojavljati specializacija, saj se nekatere posvečajo kongresnemu turizmu, druge planinskemu, itd. Ime prve je Albatros, je na Bledu, najmlajša je pa iz Bovca in nosi ime Scabioso.

JESENICE — Karavanški predor bi mogel biti odprt takoj po mesecu pred načrtovanem datumom. Do zdaj je na obeh straneh predora prevrtilih kakih 70. odstotkov. Začeli so tudi že nekatera izvenpredorskata dela in pa dogovore, po katerih bi lahko vse mejne formalnosti opravili hkrati na eni ali drugi strani.

ŽALEC — V spomin na II. slovenski tabor so v Žalcu ob 10. obletnici pripravili več prireditvev. Med njimi je bila uprizoritev Linhartovega "Ta veseli dan ali Matiček se ženi", na kateri so nastopali domači igralci, režiral pa je Iztok Valič. Kot je žalski predsednik povedal, je bilo praznovanje sorazmerna skromnemu zaradi sedanje politične situacije, v kateri so se mitingi izrodili in spodbujajo mednarodno sovraštvo.

MIRKO VASLE

OSTALA JUGOSLAVIJA

Naj sedaj še pregledamo vse ostale kolajne, ki jih je dobila Jugoslavija.

V rokoborbi je dobil srebrno šaban Trstena v kategoriji 52 kg.

Jugoslavija je spet podrla svojo premoč v vaterpolu: v finalni tekmi je premagala ZDA in si tako priborila zlato kolajno.

V strelnjanju je dobila dosedaj največje odličje na svetovnih tekmovanjih in olimpiadah: V tekmovanju z zračno pistolo je Jasna S. Sekarić dobila zlato kolajno in svetovni rekord, v tekmovanju s pištolo pa srebrno kolajno.

Pri moških je v strelnjanju z zračno puško Goran Maksimović zasedel tudi prvo mesto in dobil zlato kolajno.

Tudi v namiznem tenisu je Jugoslavija pripravila presenečenje: V moških dvojicah sta I. Lupulescu ter Zoran Primorac dobila srebrno kolajno, v ženskih dvojicah pa Jasna Vazlič ter Gordana Perkucin bronasto.

Tako je Jugoslavija dobila tri zlate, štiri srebrne in štiri bronaste kolajne.

DRUGI SLOVENCI

Sedaj si bomo še malo ogledali vetrstitev ostalih slovenskih športnikov, ki so nastopali v Seulu.

Povsem je razočaral v strelnjanju Rajmond Debevec, ki je v tekmovanju z zračno puško zasedel 25. mesto. Tečmoval je silno nervozan,

Tudi celjski atlet Rok Kopitar je imel smolo, moral je startati v

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: V družini cont. Jožeta Čampa in cont. Marje roj. Šmalc se je rodil sin **Damjan Matija**. Čestitamo!

8. oktobra se je v družini Janeza Homovca in njegove žene Haline v Codmorod Rivadavia rodil sin, ki bo krščen na ime Friderik. Čestitamo!

Poroka: Dne 19. novembra 1988 sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Tone Oblak in Tinka Loboda. Priče so bili starši Albinca in Marjan Loboda ter Helena in Tone Oblak. Poročne obrede je med somoševanjem z Ladislavom Lenčkom CM in župnikom Jožetom Škerbecem opravil delegat dr. Alojzij Starc. Med poročno mašo sta sta mladinska zborna iz Ramos Mejije in San Juana pod vodstvom Andreja Selana. Novoporečencema želimo mnogo sreče.

BUENOS AIRES

SAHOVSKI TURNIR

V Slomškovem domu v Ramos Mejiji se je končal šahovski turnir, ki so se ga udeležili prvaki raznih prejšnjih turnirjev. Organizirala ga je Šahovska zveza, vodil pa Mirko Vasle. Potekel je v zelo kavalirskem igranju in vzdušju.

Končna razpredelnica je naslednja:

Umrl so od 22. do 29. septembra:

LJUBLJANA — Anton Tratnik; Maja Priberek; Ana Esh roj. Pižmoht; Marija Knez roj. Mayr; Angelca Rihar roj. Fipan; Kristina Baraga roj. Kožuh; Ajožija Pestotnik; Matej Rozman; Brodnislava Podobnik; Stane Lampret; Janko Sovre; Bruno Legija; Olga Kamenšek; 95; Ivan Mervaz; Angela Mašček roj. Mulec; Frančiška Jakša; Matija Šemrl; Majda Sgerm-Hočvar; Gordana Jalovec roj. Bilbilova; Milena Urbančič; Milena Ekert; Martin Karlin; Majda Kogovšek roj. Božič; Rezika Rajterič; 82; Robert Čepirlo; Ivan Klančar; Frančiška Grum; Štefka Pungerč; Selja Zwitterig roj. Koia; Franc Dermota; Jožica Hrenjak roj. Kraje; 76; Urška Us roj. Zupančič; Stane Galija; Pavla Obereigner roj. Uršič; inž. Zora Pretnar roj. Bojec; Alberta Žgur roj. Lobača; Slavka Danč roj. Medvešček.

RAZNI KRAJI — Marija Bem roj. Triler; Bled; Marko Forte, Trbovlje; Matevž Kovač, Zagorje; Avguštin Lamper, Celje; Polonca Tepina roj. Plemelj; Bled; Ludvik Marič, Murska Sobota; Tatjana Flisek, Zagorje ob Savi; Frančiška Pogačnik, Radovljica; Jože Irmančink, Žalec; Iva Potočnik, Slovenj Gradec; Frančiška Blej roj. Vidmar, Menges; Božidar Štrukelj; 82; Sodražica; Frančiška Golob, Rudnik, Fani Šinkovec roj. Benegar, 80, Ilirska Bistrica; Pože Uršič; Simon Stanonik, Škofja Loka; Anton Orehek, 88, Dobžale; Cilka Smagaj, 83, Šentilj; Franc Reboj (Jelenov Francelj), Kranj; Peter Petrovčič roj. Obersru, Vrhnik; Peter Tomšič, Knežak.

OSTALA JUGOSLAVIJA

Naj sedaj še pregledamo vse ostale kolajne, ki jih je dobila Jugoslavija.

V rokoborbi je dobil srebrno šaban Trstena v kategoriji 52 kg.

Jugoslavija je spet podrla svojo premoč v vaterpolu: v finalni tekmi je premagala ZDA in si tako priborila zlato kolajno.

V strelnjanju je dobila dosedaj največje odličje na svetovnih tekmovanjih in olimpiadah: V tekmovanju z zračno pistolo je Jasna S. Sekarić dobila zlato kolajno in svetovni rekord, v tekmovanju s pištolo pa srebrno kolajno.

Pri moških je v strelnjanju z zračno puško Goran Maksimović zasedel tudi prvo mesto in dobil zlato kolajno.

Tudi v namiznem tenisu je Jugoslavija pripravila presenečenje: V moških dvojicah sta I. Lupulescu ter Zoran Primorac dobila srebrno kolajno, v ženskih dvojicah pa Jasna Vazlič ter Gordana Perkucin bronasto.

Tako je Jugoslavija dobila tri zlate, štiri srebrne in štiri bronaste kolajne.

DRUGI SLOVENCI

Sedaj si bomo še malo ogledali vetrstitev ostalih slovenskih športnikov, ki so nastopali v Seulu.

Povsem je razočaral v strelnjanju Rajmond Debevec, ki je v tekmovanju z zračno puško zasedel 25. mesto. Tečmoval je silno nervozan,

		zm. re.	izg.	točk.
1.	Lojze Črnak	SV	5	1 — 51/2
2.	Dani Kunc	SV	3	2 1 4
3.	Franci Sušnik	SV	3	1 2 3 1/2
4.	Stane Škerlj	RM	2	1 3 3 1/2
5.	Gregor Verbic	SM	2	4 2
6.	Albin Magister	M	2	4 2
7.	Franc Vester	RM	1	1 4 11/2

Sahovska zveza se zahvaljuje Slomškovemu domu za prostore, Zadružni Sloga pa za darovane pokale.

Prihodnje leto ima namen Zveza prirediti nov turnir za vse ljubitelje šaha. Podrobnosti bodo objavljene.

MENDOZA

SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK IN DAN SLOVENSKE ZASTAVE

V nedeljo, 30. oktobra je naše Društvo Slovencev slavilo Slovenski narodni praznik in dan slovenske zastave. Ob isti priložnosti smo se spomnili tudi 40-letnice našega prihoda v Argentino in obletnice blagoslovitve našega novega Doma.

Pri skupni sv. maši je dušni pastir Jože Horn navezel misli na medsebojno ljubezen ter spoštovanje do naroda in njegovih vrednot, predvsem materinega jezika. Zaključil je svoj nagovor z besedami, ki nam jih je povedal ob blagoslovitvi temeljnega kamna našega novega Doma nadškof msgr. Cándido Rubiolo: „... Skoro bi si upal trditi, da bi bila opustitev verskih in narodnih tradicij vaših prednikov — težak greh.“

Po maši in kratkem odmoru smo nadaljevali s proslavo. Ob odru sta bili obe narodni zastavi in velik slovenski emblem.

Spored smo pričeli z argentinsko državno himno. Sledila je deklamacija dr. Kremžarjeve himne „Slovenija v svetu“, ki jo je navdušeno deklamiral Martin Bajda ml. in jo je nato zbor ponovil še v petju.</

MALI OGLASI

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucuman 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - pon., torek, četrtek od 16 do 20.

POGREGNI ZAVOD

ORIENTE S.R.L. — Prevozi — Poroke — Rešilni avtomobili — Pogrebi. Za Slovence 15% popusta. Rep. O. del Uruguay 2651 (ex Camino de Cintura), San Justo, prov. Bs. As. T. E. 51-2500.

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovačič. — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4874.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — private - trgovske - industrijske - oboritev načrtov — Andrej Marolt, Avellaneda 236, San Miguel. T. E. 614-1656.

SERVIS

Dolene Lojze — popravila barvne TV, video-kaset, radio-snemalcev, kaset in avdio — Cervinio 3942, San Justo, T. E. 651-2176.

TRGOVINA

Delicates Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna združba SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (ga. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SLIKE S POTI (Nad z 2. str.)

Partizan — nekoliko drugače

Nedavno je izšla knjiga z gornjim naslovom jezuita Franca Cerarja, ki je res precej drugačna od te, ki jo poznamo naši Doljenji in Notranjci. Razmere na Štajerskem, Gorenjskem in posebno na Primorskem se ne dajo primerjati z onimi v tkm. Ljubljanski pokrajini. Nekateri doma, s katerimi sem se o tem pogovarjal, so mnenja, da se komunistična revolucija nikdar ne bi tako razvila, če bi vso Slovenijo okupirali Nemci.

Na žegnanju pri sosednji podružnici sem se srečal s starejšim možem. Ko je zvedel, da sem iz Argentine, je kmalu padla beseda tudi o krvavi revoluciji v letih 1941-1945. Obžaloval je, da je pretekel toliko krvi, po neumnosti, brez haska komukoli. S partizani ali brez njih bi Nemčija izgubila vojno isti dan, je pršbil. Bil je mobiliziran po partizanih po italijanski kapitulaciji in nato ostal pri njih do konca vojne.

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritličju poslopja Sloga, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Modler).

Cena največ štirih vrstic A 12.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — A 40.-

KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11			12	13		14			
15			16			17	18		
19			20			21	22		
23			24			25	26		
28			30	31					
32			33	34	35				
36			37		38	39	40		
41			42		43	44			
45			46						

Ženska obleka. 6) Izpostavijo dimu. 7) Pripovedna pesnitev. 8) Držaj. 9) Ustvaritev česa novega. 10) Vrsta testenine. 18) Skladiški zvoki. 16) Umska dejavnost. 17) Slab zdravnik. 20) Dolžinska mera. 21) Reditelj. 23) V tem letu. 24) Slovanski ap-

stol. 26) Predstojniki fakultet. 28) Poln jam. 30) Obvestilo. 31) Del pohištva. 34) Filozofski jaz. 36) Izvir. 37) Rastlina, ki vsebuje opij. 38) Vodja delovne enote. 40) sveto-pisemski očak. 42) Prislov, ki zanika glagolsko dejanje. 42) Nikalnica.

Navpično: 1) Parada. 2) Mali prerok. 3) Iglasta živil. 4) Začetnice za neznamo ime in priimek. 5)

Tudi država Ceylon oz. Sri Lanka ima za podlagu svojemu grbu cvet, in sicer lokvanj, budistično rožo, v rumeni barvi, ki je prav tako barva budizma. Nasproti temu pa je grb muslimanske države Pakistan, ki ga krasiti narcisa (narcissus), slovensko bedenka, povsem v zeleni barvi, barvi islama. Izredno slikoviti grb države Nepal pa ima poleg drugih stavin tudi rdeči sleč (rhododendron), značilen cvet gorá in s tem tudi nepalske kraljevine.

V nekaterih primerih se v državnem grbu nahaja cela rastlina. Značilen primer tega je zlasti grb Mehike, katerega krasiti kaktus (cactus). Prevzet je po starri legendi, ki pripoveduje, da so mehiški rodovi dobili ukaz sončnega boga, naj se zsidajo prestolnico na mestu, kjer najdejo na skali rastoči kaktus. Tako je nastala prestolnica stare, azteške Mehike. Pod špansko zasedbo je bil znak kaktusa za več stoletij odpravljen. V začetku prejšnjega stoletja pa si ga je spet privzel osvobodilno gibanje, tako je potem prišel v grb (zlasti Južna Amerika) imajo v svo-

Poseben primer državnega grba in njega znakov predstavlja ameriška Kanada. Na njeni banderi se od 1964 nahaja favorjev list, ki spominja na padle Kanadčane v svetovni vojni. V državnem grbu pa se favorjev list, kot značilni kanadski znak, pojavi že v preteklem stoletju. Toda samo v okraju grba, čigar glavni del — ščit ima še takrat in tudi še danes štiri sestavine: angleški, škotski, irski in francoski znak; šele v novejšem času ima ščit še peti znak, favorjevo vejico s tremi listi na belem polju, kot kanadsko sestavino. Grbovni okras pa ima za podlagu zeleni vejici s štirimi cvetovi: vrnica (Anglija), osat (Škotska), deteljica (Irska) in lilia (Francija). Tako so v grbu zastopane štiri prvočne domovine večine kanadskega prebivalstva.

Mnoge države in dežele v svoje grbe niso privzeli značilnih ljudskih rastlin, temveč tiste, ki so osnova njih kmetijstva, gospodarstva, ali pa imajo kake druge značilnosti. Takšen primer so zlasti socialistične države, katerih grbe obdaja pšenično klasje (Evropa, ali tudi rječno klasje (Azija), ki naj bi v samem državnem znaku pričalo o vladavini kmečko-delavskega sloja. Neprouglediva sestavina v grbih in banderah socialističnih držav je tudi rdeča barva, barva revolucije, ki naj bi ljudstva osvobodila iz socialnega zatiranja. Številne romanske dežele (zlasti Južna Amerika) imajo v svo-

OBVESTILA

ČETRTEK, 24. novembra:

Seja izvršnega odbora Zedinjene Slovenije ob 20. uri v društvenih prostorih.

SOBOTA, 26. novembra:

Sklepna prireditev Slovenske šole ob 19. uri.

NEDELJA, 27. novembra:

Naš dom San Justo — tombola. V slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30 prvo sveto obhajilo.

SREDA, 30. novembra:

Učiteljska seja ob 20. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 3. decembra:

Seja profesorskega zbora Slovenskega srednješolskega tečaja ob 9. uri.

NEDELJA, 4. decembra:

V Rožmanovem domu ob 11.30 maša za rajne odbornike, nato skupno kosilo.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Šolska kolonija: Vsi, ki še niso dali potrebnih podatkov (starost otroka, številka dokumenta, naslov in telefon) prijavljenih otrok za kolonijo naj to storite čim preje. Kolonija bo odšla z vlačkom Rayo de Sol v torek, 27. decembra zvezcer. Točno uro bomo še objavili.

Učiteljska seja bo v sredo, 30. novembra, ob 20. uri v Slovenski hiši.

Rožmanov dom

V nedeljo, 4. decembra 1988, ob 11.30 sv. maša za rajne odbornike AHLIN Ivan, dr. BARAGA Srečko, DERMASTJA Franc, GRABNAR Jože, JENKO Jože, KERSIĆ Rudolf, LAH Polde, prof. LOGAR Vinko, MUSAR Jože, RUS Srečko, ŠTURM Franc, TOMAŽEVIC Lovro, nato skupno kosilo (pribor pri nesite s seboj).

Prihod sv. Miklavža

V SAN MARTINU

v soboto, 3. decembra,
ob 19. uri.

Njegov zastopnik bo uradoval od 18. ure.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARÉ
REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN:

RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

G l a v n i u red n i k :

Tine Debeljak ml.

U red n i š k i o d b o r :

dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,

dr. Katia Cukjati, Gregor Batagelj;

Correo Argentino (E) Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3324

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462

Naročnina Slobodne Slovenije za l. 1988: Za Argentino A 250; pri pošiljanju po pošti A 300; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmerno države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Slob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paganini 2;

v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

FALLEROS GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES

T. E. 362-7215

NAGRADNO ŽREBANJE SLOGE